

ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН

*Посторонко А.І., к.т.н., доц., зав. кафедри ХХТ
ННППІ УІПА*

Особистісно орієнтоване навчання найкращим чином відповідає творчому розвитку студентів, оскільки воно спрямовано на задоволення інтересів і потреб майбутніх інженерів, будується з урахуванням їх індивідуальних якостей і відповідає принципам підготовки фахівців для хімічної промисловості.

На нашу думку для підготовки фахівців хімічного напрямку в умовах традиційного навчання можуть і повинні використовуватися особистісно орієнтовані технології. Більше того, вони досить вільно вписуються в традиційну систему навчання за таких умов:

- викладач змінює сам підхід до процесу навчання, до студентів, усвідомлює, що в педагогічному процесі студент, а не викладач є центральною фігурою;
- пізнавальна діяльність студента, а не репродуктивне уміння, стає головним у процесі навчання;
- самостійне набуття і, особливо, можливість застосування отриманих знань стають пріоритетними, а не засвоєння й відтворення готових знань;
- спільні міркування, дискусії, дослідження, а не запам'ятовування й відтворення знань набувають особливого значення;
- у процесі спілкування зі студентом у будь-яких ситуаціях неодмінно виявляється повага до особистості;
- викладач враховує особливості фізичного, духовного, морального розвитку цілісної особистості студента, а не окремої її якості.

Для забезпечення повного розвитку особистості студента у навчально-виховному процесі необхідно розвивати індивідуальні стилі пізнавальної діяльності кожного студента.

Тут особливого значення набуває роль викладача, його професіоналізм, уміння діагностувати і враховувати індивідуальні особливості студента не тільки в академічних знаннях, але й у психологічному аспекті, готувати відповідні навчальні матеріали, плани, програми. Усе це вимагає від викладача високої професійної майстерності, такту, цілком певних особистісних і професійних якостей.

З усього різноманіття педагогічних технологій особливої уваги, на нашу думку, заслуговують ті, котрі можуть досить органічно і легко бути інтегровані з традиційним навчанням, яке сьогодні існує у наших закладах освіти, тому що, на нашу думку, розвиток освіти має йти еволюційним шляхом і кожне нововведення повинне бути ретельно підготовлене, що передбачає, перш за все, його усвідомлення й освоєння вчителями.

Метод проектів є однією з педагогічних технологій, яка відображає реалізацію особистісно орієнтованого підходу в освіті (саме педагогічною

технологією, хоча у назві технології використовується слово "метод") і сприяє формуванню уміння адаптуватися до швидкозмінних умов життя людини постіндустріального суспільства.

Означена технологія використовується для побудови процесу навчання, спрямованого на активізацію діяльності студентів відповідно до їх інтересів у здобутті певних знань і відчутного теоретичного чи практичного результату. Тому при реалізації методу проектів необхідно використовувати власну зацікавленість студентів у знаннях і показувати, де отримані знання можна застосувати у реальному житті.

Метод проектів знайшов широке використання в багатьох країнах світу головним чином тому, що він дозволяє органічно інтегрувати знання з різних галузей при рішенні однієї проблеми, дає можливість використовувати одержані знання на практиці, генерує при цьому нові ідеї. Цей метод ми використовуємо при вивченні студентами основ екології. В практичній роботі студентів ми застосовуємо практико-орієнтований проект. Від інших видів його відрізняє чітко визначений результат діяльності учасників проекту, який обов'язково орієнтований на соціальні інтереси самих учасників (документ, складений на основі одержаних результатів дослідів з екології міста, області; програма дій та рекомендацій, які спрямовані на ліквідацію виявлених невідповідностей в природі, проект законів з екології та ін.).

Такий проект потребує добре продуманої структури, сценарію усієї діяльності його учасників з визначенням функцій кожного. Із них, чіткі результати спільної діяльності та участі кожного в одержанні кінцевих результатів.

Наведемо один із проектів, який ми використали під час вивчення основ екології на тему "Хімічна технологія та охорона навколишнього середовища".

Сучасний випускник хімічного напрямку повинен самостійно вирішувати різноманітні проблеми сучасної екології хімічної промисловості, використовувати одержані в вузі знання для вирішення цих проблем. Майбутні інженери-технологи повинні володіти критичним і творчим мисленням, мати багатий словниковий запас. Якщо студент не буде вміти самостійно працювати з інформацією та здобувати знання, він буде не в змозі розраховувати на успіх у інформаційному просторі. Робота над проектом дає змогу вирішити всі ці проблеми.

При плануванні роботи над проектом головним завданням є вивчення засобів добору, методів аналізу інформації, встановлення критеріїв оцінки результатів, збір та аналіз інформації формулювання висновків. Студентам при вивченні теми проекту була рекомендована проблема наслідків впливу діяльності хімічних підприємств на навколишнє середовище. Для визначення найбільш ефективних методів добору інформації і обробки даних проекту нами було сформовано чотири "експертні" групи, які працювали за такими напрямками: чисте повітря; чиста вода; тверді відходи; безвідходна технологія.

В процесі проектування студентам дається можливість обговорити різні способи одержання інформації, яку треба використати у даному випадку, із яких джерел і як треба одержати і обробити цю інформацію.